

Høringsnotat

Høring – forslag til endringer i reindrifftsloven (flytting av kompetanse fra reindrifftsstyret til Landbruksdirektoratet i saker som gjelder beiting i strid med reindrifftsloven § 19)

Oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 700 (2024 – 2025)

Høringsfrist 25.09.2026

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunnen for forslagene	3
2. Konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund.....	4
3. Grunnloven og folkerettslige forpliktelser	5
4. Gjeldende rett.....	7
5. Departementets vurdering og forslag.....	9
5.1. Om utgangspunktet for departementets forslag.....	9
5.2. Om vedtakskompetansen skal knyttes opp til landbruk	10
5.3. Departementets forslag.....	11
5.4. Om forholdet mellom endringer i reindrifststyrets kompetanse og retten til medvirkning etter folkeretten	11
6. Andre endringer.....	13
7. Økonomiske og administrative konsekvenser	14
8. Lovforslag.....	15

1. Bakgrunnen for forslagene

Landbruks- og matdepartementet foreslår endringer i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindrifftsloven). Departementets forslag er en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak. Anmodningsvedtak nr. 700 ble fattet 20. mai 2025, i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 63 L (2024-2025) Endringer i reindrifftsloven og jordskiftelova. Vedtaket følger av næringskomiteens innstilling, Innst. 256 L (2024-2025), punkt B:

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lov- og forskriftsendringer som medfører at det er Landbruksdirektoratet eller statsforvalteren, og ikke reindrifftsstyret, som har kompetanse til å fatte vedtak om pålegg etter reindrifftsloven § 75 og ilegge tvangsmulkt etter reindrifftsloven § 76 i konfliktsaker mellom reindrift og landbruk som gjelder ulovlig beiting, herunder på innmark. Dette inkluderer nødvendige lov- og forskriftsendringer som medfører at Landbruks- og matdepartementet er klageinstans for Landbruksdirektoratet sine vedtak i slike saker.

Vedtaket ble fremmet av komiteens flertall fra Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, og fikk flertall ved Stortingets behandling av næringskomiteens innstilling. I Prop. 1 S (2025-2026) meddelte regjeringen til Stortinget at de vil følge opp vedtaket og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Stortingets anmodningsvedtak legger til grunn at kompetansen til å følge opp konfliktsaker mellom landbruk og reindrift om ulovlig beiting, skal flyttes fra reindrifftsstyret til statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet. I tråd med dette foreslår departementet endringer i reindrifftsloven §§ 75, 76 og 79. Etter gjeldende regelverk har statsforvalteren allerede i dag kompetansen som Stortinget etterspør. Det foreslås derfor ingen endringer i kompetansen til statsforvalteren.

I forslag til nytt annet ledd i § 75 og nytt annet ledd i § 76 flyttes kompetansen til å treffe vedtak om pålegg og tvangsmulkt i saker som omhandler ulovlig beiting i strid med § 19, fra reindrifftsstyret til Landbruksdirektoratet eller statsforvalteren. Som en konsekvens av disse endringene foreslås det også at reindrifftsstyrets kompetanse til å følge opp slike ulovligheter med tvangstiltak etter § 79 flyttes til Landbruksdirektoratet eller statsforvalteren.

I tillegg foreslås endringer i enkelte henvisninger i loven, som ved en inkurie ikke ble endret i forbindelse med arbeidet med Prop. 63 L (2024-2025) endringer i reindrifftsloven og jordskiftelova.

Departementet har gjennomført konsultasjoner med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget. Det legges opp til videre konsultasjoner etter høringen.

2. Konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund

Departementet har konsultert både Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og Sametinget om forslagene til lovendring.

Det er så langt avholdt tre konsultasjonsmøter på administrativt nivå med Norske Reindriftsamers Landsforbund. I konsultasjonene den 22. april 2026 konkluderte NRL med at de er uenige i at forslag til endringer i loven sendes på høring. Oppsummert mener NRL at forslaget i anmodningsvedtaket er i strid med både intern rett og folkerettslige prinsipper, særlig retten til medvirkning, og at vedtaket derfor ikke er rettslig bindende. NRL mener også at forslaget til lovendring krever en rettslig utredning og en klar begrunnelse. NRL vil etter høringsrunden ta stilling til om de ønsker ytterligere konsultasjoner eller om det må konstateres uenighet i konsultasjonene.

Det er så langt avholdt tre konsultasjonsmøter på administrativt nivå med Sametinget. Sametinget mener at både anmodningsvedtaket og forslaget til lovendring er i strid med retten til medvirkning, og er uenige i at forslaget sendes på høring. Sametingets primære standpunkt er at de ikke ønsker at reindriftsstyrets myndighet skal begrenses slik anmodningsvedtaket ber om, og at anmodningsvedtak ikke er rettslig bindende. Sametinget mener videre at det er i strid med folkeretten å frata reindriftsstyret myndighet, ettersom dette styret er reindriftens eneste medvirkningsorgan i forvaltningen. Sametingets oppfatning er at regjeringen ikke må følge opp anmodningsvedtaket ved å fremme et forslag med nøyaktig samme innhold som anmodningsvedtaket. Sekundært peker Sametinget på at en ny lovbestemmelse må ivareta reindriftens rett til medvirkning. Videre må en foreslått bestemmelse ikke gå lenger enn anmodningsvedtakets ordlyd. Slik Sametinget ser det innebærer det at et eventuelt lovforslag kun kan omtale «landbruk», fordi noe annet vil innebære en utvidende tolkning av vedtaket. Sametinget vil etter høringsrunden ta stilling til om de ønsker ytterligere konsultasjoner eller om det må konstateres uenighet i konsultasjonene.

3. Grunnloven og folkerettslige forpliktelser

Reindriftens rettigheter er vernet både i Grunnloven, gjennom folkerettslige konvensjoner og gjennom nasjonal lovgivning, herunder menneskerettsloven. I reindriftsloven § 3 er det slått fast at loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

Grunnloven § 108

Samisk reindrift er en viktig språk- og kulturbærer for det samiske folk som urfolk. Etter Grunnloven § 108 påligger det statens myndigheter «å legge forholdene til rette for at det samiske folk, som urfolk, kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv».

Vernet om kultur i Grunnloven § 108 omfatter også det materielle grunnlaget for kulturen. Reindriften er en viktig samisk næring, og er en del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Samisk reindrift som kultur beskyttes dermed av bestemmelsen.

Grunnloven § 108 bygger på FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 og kan være et selvstendig rettsgrunnlag der andre rettskilder ikke gir noe svar (HR-2018-872-A avsnitt 39).

ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater (ILO nr. 169) og retten til medvirkning

ILO nr. 169 er ikke inkorporert i norsk lov. Konvensjonen har likevel stor betydning gjennom presumsjonsprinsippet. Prinsippet innebærer at det legges til grunn at norsk rett er i overensstemmelse med Norges folkerettslige forpliktelser. Domstolene gjennomfører prinsippet ved å tolke norsk lov slik at den på best mulig måte samsvarer med Norges folkerettslige forpliktelser.

ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 6 og 7 gir regler om konsultasjon og deltakelse i beslutningsprosesser som berører urfolk. Bestemmelsene gir uttrykk for sentrale krav til medvirkning, og kan ses som en konkretisering av urfolks rett til innflytelse over egne forhold innenfor statens rammer.

Artikkel 6 i ILO nr. 169 inneholder bestemmelser om statenes plikt til å konsultere urfolk når det vurderes å gjennomføre tiltak som kan få direkte betydning for urfolket, og å iverksette hensiktsmessige måter å sørge for at dette blir gjennomført. Konsultasjonene skal tilbys tidlig i prosessen, og skal gjennomføres i god tro og med formål om å oppnå enighet. Bestemmelsene om konsultasjoner gjennomføres i norsk rett i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) kapittel 4. Kapitlet ble tilføyd ved lov 11. juni 2021 nr. 76 om endringer i sameloven mv. (konsultasjoner).

Artikkel 7 i ILO 169 omhandler urfolks rett til deltakelse. Ifølge ILOs manual er retten til deltakelse et sentralt prinsipp i konvensjonen, ved siden av retten til konsultasjoner, og ILO-organene har i praksis tolket artikkel 6 og artikkel 7 i lys av hverandre. I ILO-håndboken er dette beskrevet som at urfolk ikke bare skal ha innflytelse på andres forslag, men også at de selv aktivt kan delta og foreslå tiltak, programmer og aktiviteter som former deres utvikling. Retten til deltakelse antydes å gå noe lenger enn konsultasjonsretten, og innebærer at urfolket selv skal kunne ha eierskap til initiativene sine. Samerettsutvalget har antatt at

konsultasjoner og deltakelse er utslag av en felles forpliktelse, der konsultasjoner i artikkel 6 kan betraktes som et virkemiddel for at urfolk kan sikres en rett til deltakelse slik det følger av artikkel 7. Se for øvrig Prop. 86 L (2020-2021) om endringer i sameloven (konsultasjoner) kapittel 4.

I saker som har betydning både for samene og den øvrige befolkningen, er det naturlig at det er de ordinære myndighetene som tar den endelige beslutningen. I slike saker er det viktig å sørge for en reell involvering av samer og samiske interesser i forkant av beslutningen. Sametinget og andre berørte samiske interesser vil da ha rett til konsultasjoner med formål om å oppnå enighet. I Prop. 86 L (2020-2021) punkt 4.2 illustreres dette med at saker som gjelder bevaring og revitalisering av samiske språk i mange tilfeller kun berører samene, slik at Sametinget bør ha avgjørende innflytelse gjennom selvstyre. Saker om utnyttelse av naturressurser vil derimot ofte kunne berøre både samer og andre. I slike saker vil samene ha rett til konsultasjoner, før myndighetene fatter den endelige beslutningen. Samene har altså rett til medvirkning i slike saker.

4. Gjeldende rett

Reindriftsstyret

Den offentlige forvaltningen av reindrift består av Landbruksdirektoratet, reindriftsstyret, Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Trøndelag. Landbruks- og matdepartementet er ansvarlig fagdepartement.

Reindriftsstyret er et offentlig forvaltningsorgan og utfører de oppgaver som er gitt i eller med hjemmel i reindriftsloven, jf. reindriftsloven § 71.

Reindriftsstyret består av syv medlemmer med personlige varamedlemmer, hvorav tre er oppnevnt av Sametinget og fire av Landbruks- og matdepartementet. Av reindriftsloven § 71 annet ledd følger det at det ved oppnevningen skal legges vekt på at man får en rimelig geografisk fordeling, allsidige faglige forutsetninger og samfunns erfaring, samt mest mulig lik representasjon av begge kjønn. Det fremgår også at det skal være aktive utøvere av reindrift med i styret, og at reindriftens organisasjoner skal ha forslagsrett.

Det følger av § 71 siste ledd at Kongen kan fastsette nærmere bestemmelser om reindriftsstyrets oppgaver, myndighet og arbeidsordning. Landbruks- og matdepartementet fastsatte slike bestemmelser i instruks om reindriftsstyrets oppgaver, myndighet og arbeidsordning av 25. august 2020. Etter instruksjonen er reindriftsstyret klageinstans på vedtak fattet av statsforvalteren, og Landbruksdirektoratet er sekretariat for reindriftsstyret og forbereder sakene for styret.

Rett til å utøve reindrift

Den samiske reindriften har rett til å utøve reindrift innenfor det samiske reinbeiteområdet. Dette er synliggjort i reindriftsloven § 4, men selve retten følger av alders tids bruk. Utenfor det samiske reinbeiteområdet kreves det konsesjon etter reindriftsloven § 8 for å utøve reindrift. Det vil si at all beiting utenfor det samiske reinbeiteområdet og konsesjonsgrenser er ulovlig.

Reindriftens beiterett

Reindriftsloven § 19 definerer nærmere reindriftens beiterett. Bestemmelsen angir at retten til å utøve reindrift gir rett til å la reinen beite i fjellet og annen utmarksstrekning, herunder også tidligere dyrket mark og slåtteng som ligger for seg selv uten tilknytning til bebodde områder eller dyrkede arealer i drift, dersom de ikke er holdt i hevd og heller ikke er i bruk som kulturbeite. Dersom sistnevnte områder er inngjerdet med gjerde som freder for rein, gjelder ikke beiteretten. For å avgjøre nærmere hva som kan anses som utmark, vil lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet (friluftslivsloven) § 1 a sin definisjon av innmark være veiledende, jf. Ot.prp.nr.25 (2006-2007) punkt 5.3.

Bestemmelsen gjelder der det foreligger rett til å utøve reindrift. Dette innebærer at bestemmelsen gjelder innenfor det samiske reinbeiteområdet, og utenfor det samiske reinbeiteområdet der det er gitt konsesjon til reindrift etter reindriftsloven § 8.

Sanksjoner og tvangstiltak

Kapittel 11 i reindriftsloven omhandler adgangen til å følge opp overtredelser av reindriftsloven med tilhørende forskrifter, og vedtak gjort i medhold av reindriftsloven. Etter § 74 har alle en plikt til å etterleve loven, og overtredelser kan medføre sanksjoner og tvangstiltak etter reglene i §§ 75-79.

Dersom det har skjedd en overtredelse av reindriftsloven skal statsforvalteren eller reindriftsstyret, når offentlige interesser tilsier det, gi nødvendige pålegg for å bringe det ulovlige forholdet til opphør, jf. § 75.

I § 76 er det hjemmel for å fastsette en løpende tvangsmulkt etter utløpet av fristen som er satt i et pålegg etter § 75. Det er i forskrift 7. november 2011 nr. 1082 om fastsettelse av tvangsmulkt etter reindriftsloven fastsatt nærmere bestemmelser om tvangsmulkt, blant annet om utmåling i § 2.

Etter § 79 kan reindriftsstyret eller statsforvalteren fatte vedtak om tvangstiltak, dersom pålegg etter § 75 ikke er etterkommet og andre tiltak ikke anses formålstjenlig. Tvangstiltak kan blant annet gå ut på at det foretas nødvendig arbeid og kontroll for å få gjennomført pålegg om utdriving av rein, og avliving av rein hvor utdriving ikke har latt seg gjennomføre.

Der rein beiter utenfor lovlig beiteområde kan det vedtas pålegg om utdriving av rein på ulovlig beite og tvangsmulkt. Dersom pålegget ikke oppfylles, og det ikke foreligger andre tiltak som er formålstjenlig, kan det for eksempel treffes vedtak om tvangsutdriving av rein etter § 79 første ledd nr. 1.

5. Departementets vurdering og forslag

5.1. Om utgangspunktet for departementets forslag

Departementet vurderer at det er nødvendig med lovendringer som gir statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kompetanse til å følge opp konfliktsaker mellom reindrift og landbruk om ulovlig beiting. Departementet legger til grunn at konfliktsaker om ulovlig beiting skal følges opp etter reindriftsloven kapittel 11, der det først og fremst er §§ 75, 76 og 79 som er aktuelle å benytte.

Departementet vurderer derfor at det er nødvendig med endringer i §§ 75, 76 og 79, for å gi Landbruksdirektoratet kompetanse til å følge opp saker om ulovlig beiting, i stedet for reindriftsstyret. Statsforvalteren har allerede i dag kompetanse til å følge opp slike saker, så deres kompetanse endres ikke. Ettersom statsforvalteren etter dagens bestemmelser er førstelinjemyndighet, legger departementet til grunn at statsforvalteren også fremover vil følge opp disse sakene. Statsforvalteren er til stede lokalt, kjenner de lokale forholdene best og er kontaktpunktet til lokalbefolkningen. Landbruksdirektoratet vil være klageinstans i tilfellene der statsforvalteren er førsteinstans.

Reindriftsstyret har etter gjeldende lov § 75 siste punktum og § 79 annet ledd delegert sin myndighet til å behandle saker etter reindriftsloven § 75 og § 79 første ledd nummer 1 og 2 til Landbruksdirektoratet. Dette innebærer at Landbruksdirektoratet etter dagens lov kan behandle disse sakene som førsteinstans, men at sakene kan overprøves av reindriftsstyret. Med bakgrunn i forslaget om kompetanseoverføring fra reindriftsstyret til Landbruksdirektoratet kan direktoratet etter forslaget treffe vedtak i første instans. Det kan eksempelvis skje der vedtak ikke treffes av statsforvalteren. Dersom Landbruksdirektoratet treffer vedtak i første instans, vil Landbruks- og matdepartementet være klageinstans.

Departementet foreslår at vurderingen av om det foregår ulovlig beiting skal knyttes opp mot reindriftsloven § 19. Bestemmelsen definerer hvor reindriften har beiterett, det vil si at beiting i strid med § 19 er ulovlig. Dette vil også omfatte konfliktsaker om ulovlig beiting mellom reindrift og landbruk. Det foreslås ingen endringer i § 19, og vurderingen av om det er brudd på denne bestemmelsen må gjøres på grunnlag av dagens bestemmelse og rettskilder knyttet til denne.

Departementet presiserer at det kun foreslås at Landbruksdirektoratet og statsforvalteren skal ha kompetanse til å følge opp saker som gjelder ulovlig beiting etter reindriftsloven § 19, det vil si i områder hvor reindriften ikke har beiterett. Beitekonflikter innad i reindriften vil derfor ikke omfattes, og slike saker vil fremdeles behandles av reindriftsstyret.

I tillegg mener departementet det må vurderes om det er nødvendig å knytte Landbruksdirektoratets og statsforvalterens kompetanse eksplisitt til saker som berører landbruk, slik anmodningsvedtaket legger opp til. Departementet ser at dette kan gjøre bestemmelsen mer utfordrende å anvende i praksis, noe som vil drøftes nærmere i punkt 5.2.

5.2. Om vedtakskompetansen skal knyttes opp til landbruk

Spørsmålet om kompetansen til Landbruksdirektoratet og statsforvalteren skal knyttes opp mot landbruk, reiser etter departementets syn noen problemstillinger som må vurderes nærmere. For det første reiser det spørsmålet om hva som omfattes av begrepet landbruk. For det andre kan det skape uklarhet rundt hvem som skal være klageinstans når det gjøres vurderinger av om en sak berører landbruk.

Begrepet «landbruk» er ikke klart definert i lovverket, men blir ofte brukt som en fellesbetegnelse på primærnæringer som har jorda som ressursgrunnlag slik som jordbruk, reindrift, skogbruk, husdyrhold og hagebruk. Som nevnt over legger departementet til grunn at beitekonflikter innad i reindriften fremdeles skal behandles av reindriftsstyret. Reindrift kan derfor i denne sammenhengen ikke omfattes av landbruksbegrepet.

I en vurdering av om saken berører landbruk, vurderer departementet at det kan være relevant å se hen til lov 12. mai 1995 nr. 24 om jord (jordlova) kapittel 4 og forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, for å ta stilling til om det er landbruk som blir berørt av ulovlig beiting. Momenter i denne vurderingen kan eksempelvis være om det berørte området holdes i hevd, se Ot.prp. nr. 72 (1993-1994) særmerknader til § 8. Videre om produksjonen tilknyttet området har et næringsmessig preg, se eksempelvis Landbruksdirektoratet sitt rundskriv 2026/3 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd – kommentarer til regelverket.

Departementet vurderer det ikke som hensiktsmessig, og heller ikke naturlig, å gi en uttømmende definisjon av begrepet «landbruk» i reindriftsloven. Selv om det finnes momenter som det kan sees hen til i en vurdering, vil avgjørelsen av om en sak omfatter landbruk bli skjønnsmessig, og måtte vurderes i hver enkelt sak. Departementet anser det som sannsynlig at dette vil forlenge saksbehandlingstiden, og at oppfølgingen av ulovlig beiting vil dra ut i tid. Dette taler etter departementets vurdering for at vedtakskompetansen til Landbruksdirektoratet og statsforvalteren ikke bør knyttes opp til landbruksbegrepet.

Videre kan det i grensetilfeller fremstå tilfeldig om det er Landbruksdirektoratet eller reindriftsstyret som får kompetanse til å behandle en klage. For eksempel dersom innmark ikke har vært brukt på flere år, eller når beiting i utmark skjer sjelden og i liten skala, kan det oppstå tvil om ulovlig beiting faktisk berører landbruk. Kommer statsforvalteren til at beitingen ikke berører landbruk, er det reindriftsstyret som har kompetanse til å behandle en eventuell klage. Det kan da oppstå en situasjon hvor reindriftsstyret som klageinstans må avgjøre om saken berører landbruk, noe som vil være bestemmende for om reindriftsstyret kan behandle klagen. Departementet anser dette som en uønsket situasjon.

Departementet vurderer på dette grunnlaget at det ikke er hensiktsmessig å knytte Landbruksdirektoratets og statsforvalterens kompetanse til å følge opp ulovlig beiting til om saken berører landbruk.

5.3. Departementets forslag

Departementet foreslår at vedtakskompetansen til å behandle saker om ulovlig beiting, kun skal knytte seg til en vurdering av om beiting foregår i strid med § 19.

Beiting i strid med § 19 vil ofte berøre landbruk. Departementet viser til at beiting på innmark og i utmark der reindriften ikke har rett til å utøve reindrift, i mange tilfeller foregår på arealer der det for eksempel produseres grovfôr, eller arealene benyttes til utmarksbeiting og setring. Det vil si at dette alternativet omfatter konfliktsaker mellom reindrift og landbruk om ulovlig beiting, så lenge beitingen er i strid med § 19.

Departementet vurderer at å kun knytte vurderingen til § 19 vil kunne gi en raskere saksbehandling. Departementet mener det er viktig at saker om ulovlig beiting blir fulgt opp raskt, for å minimere unødvendig belastning og potensielle skader for de som rammes av det ulovlige forholdet. Det er også viktig for tilliten mellom næringene og tilliten til forvaltningen, at ulovlig beiting følges opp raskt.

Departementets forslag vil imidlertid favne videre, det vil si at Landbruksdirektoratet også skal behandle saker der andre parter enn landbruk blir berørt av beiting i strid med § 19. Departementet mener at hensynet til likebehandling og effektivitet veier tungt i saker som gjelder brudd på reindriftsloven, slik som beiting i strid med § 19, uavhengig av om det er landbruk eller andre parter som blir berørt. Dette tilsier at det bør være samme forvaltningsorgan som behandler slike saker. Disse hensynene kan etter departementets mening i større grad ivaretas ved å kun knytte vurderingen til om beitingen er i strid med § 19.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å ta inn nytt annet ledd i § 75, som gir kompetanse til Landbruksdirektoratet og statsforvalteren i stedet for reindriftsstyret, i saker som gjelder brudd på § 19. Som en følge av denne endringen endres også § 76 med nytt tredje ledd, videre endres § 79 med nytt tredje ledd og endret fjerde ledd.

Forslaget innebærer at Landbruksdirektoratet vil være klageinstans dersom vedtak fattes av statsforvalteren i første instans, mens Landbruks- og matdepartementet vil være klageinstans dersom Landbruksdirektoratet treffer vedtak i første instans.

5.4. Om forholdet mellom endringer i reindriftsstyrets kompetanse og retten til medvirkning etter folkeretten

Departementet viser til at både Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund i konsultasjonene har gitt uttrykk for at de mener Stortingets anmodningsvedtak og departementets forslag til endringer i reindriftsloven strider mot retten til medvirkning etter folkeretten. Departementet er uenig i dette.

For det første innebærer retten til medvirkning en rett til å delta i beslutningsprosesser gjennom konsultasjoner, ikke en rett til selv å treffe beslutninger. Departementet viser til at reindrift foregår over store deler av Norges areal, og at myndighetsutøvelse i mange tilfeller berører både samiske og andre interesser. I denne sammenhengen har samene krav på

reell og effektiv deltakelse gjennom konsultasjoner, men ikke en ubetinget rett til å treffe endelige beslutninger.

Departementet har gjennomført flere konsultasjoner med NRL og Sametinget, og legger opp til å fortsette konsultasjonene etter høringsrunden, dersom NRL og Sametinget ønsker det. Ettersom Stortingets anmodningsvedtak er tydelig på at kompetansen skal flyttes fra reindriftsstyret til statsforvalteren og Landbruksdirektoratet i visse saker, omfatter ikke konsultasjonene dette spørsmålet.

For det andre er det et alminnelig forvaltningsmessig prinsipp at staten står fritt til å organisere forvaltningen. Forslaget til lovendring innebærer å flytte kompetansen til å gi pålegg og ilegge sanksjoner fra reindriftsstyret til statsforvalteren og Landbruksdirektoratet, men kun i saker som gjelder beiting i strid med § 19. Departementet vil fremheve at sakene omfattes av det samme lovgrunnlaget, uavhengig av hvilket organ som er tillagt kompetanse til å behandle dem. Departementets vurdering er at selv om endringen kan innebære en reduksjon i faktisk samisk innflytelse i denne typen saker, er forslaget til lovendring ikke i strid med retten til medvirkning.

6. Andre endringer

Ved en inkurie ble enkelte henvisninger i reindriftsloven ikke oppdatert etter lovendringen i 2025. Dette gjelder § 11 tredje ledd annet punktum, § 47 annet ledd og § 48 første ledd.

Når det gjelder § 11 tredje ledd annet punktum, viser denne til § 60 tredje og fjerde ledd. I forbindelse med endringene i reindriftsloven i 2025, ble reduksjonsreglene i daværende tredje og fjerde ledd opphevet. Det ble inntatt en ny reduksjonsbestemmelse i § 60 a. Riktig henvisning skal derfor være § 60 a.

I § 47 annet ledd henvises det til § 57 annet ledd nr. 5. Etter lovrevisjonen er riktig henvisning § 57 annet ledd nr. 3.

Når det gjelder § 48 første ledd vises det til lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer. Denne loven er opphevet og erstattet av lov 20. november 2020 nr. 128 om revisjon og revisorer (revisorloven). Første ledd endres derfor til at årsmøtet skal velge en revisor som skal være autorisert i henhold til reglene i revisorloven.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Hensikten med de foreslåtte lovendringene er å følge opp Stortingets anmodningsvedtak. Kompetansen flyttes fra reindrifststyret til Landbruksdirektoratet i saker der det foregår beiting i strid med § 19. Forslaget vil ha noen administrative konsekvenser.

Departementet vurderer at forslaget vil kunne gi en raskere saksbehandling. Etter gjeldende regelverk er Landbruksdirektoratet sekretariat for reindrifststyret og forbereder en klage for styret, som deretter fatter endelig vedtak. Etter forslaget får Landbruksdirektoratet selv vedtakskompetansen. Det er viktig at ulovlig beiting som et brudd på reindrifstloven følges opp raskt. At konfliktsaker mellom reindrift og landbruk følges opp av Landbruksdirektoratet som en nøytral aktør, og ikke av reindrifststyret som en reindrifsfaglig aktør, kan også inngi mer tillit til forvaltningen i denne typen saker.

Departementet vurderer at forslaget ikke vil medføre økonomiske konsekvenser. Den forvaltningsmessige oppfølgingen forutsettes å skje innenfor dagens administrative og økonomiske rammer.

8. Lovforslag

I lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindrifftsloven) foreslås følgende endringer:

§ 11 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Dersom etableringen fører til overskridelse av reintallet, skal det foretas reduksjon etter reglene i § 60 a.

§ 47 annet ledd skal lyde:

Fondets midler forvaltes og disponeres av distriktsstyret etter vedtekter fastsatt i henhold til § 57 annet ledd nr. 3.

§ 48 første ledd skal lyde:

Årsmøtet velger en revisor som skal være *autorisert i henhold til reglene i revisorloven*.

§ 75 nytt annet ledd skal lyde:

I saker der rein kommer utenfor område som definert i § 19 er det kun statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet som har kompetansen som følger av første ledd.

§ 76 nytt tredje ledd skal lyde:

I saker der det er truffet pålegg etter § 75 siste ledd er det kun statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet som har kompetansen som fremgår av § 76 første og annet ledd.

Nåværende tredje ledd blir fjerde ledd.

§ 79 nytt tredje ledd skal lyde:

I saker der det er truffet pålegg etter § 75 siste ledd er det kun statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet som har kompetansen som fremgår av § 79 første ledd

Nåværende tredje ledd blir fjerde ledd og skal lyde:

Vedtak etter første og tredje ledd er tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13. Vedtakene fullbyrdes etter tvangsfullbyrdelsesloven § 13-14. Reindriftsstyret og statsforvalteren kan begjære tvangsfullbyrdelse. *I saker etter annet ledd, er det kun Landbruksdirektoratet eller statsforvalteren som kan begjære tvangsfullbyrdelse.* Vedtak etter første ledd nr. 1 kan iverksettes uten at det er nødvendig å bringe saken inn for namsmyndighetene.

Nåværende fjerde ledd blir femte ledd.